

עפ"ג (מרכז) 28044-11-14 - אנה סגל נ' מדינת ישראל

עפ"ג (מרכז) 28044-11-14 - אנה סגל נ' מדינת ישראל מחוזי מרכז

עפ"ג (מרכז) 28044-11-14

אנה סגל

נגד

מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

[23.06.2015]

כב' הנשיא אברהם טל, אב"ד כב' השופטת זהבה בוסתן כב' השופט ד"ר שמואל בורנשטיין

פסק דין

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט השלום בראשל"צ מיום 2.10.14, בת"פ 56961-12-13 לפיו הורשעה המערערת בעקבות הודאתה בתקיפה הגורמת חבלה של ממש של בן זוג ונידונה לשלושה חודשי מאסר על תנאי בתנאים שנקבעו בגזה"ד.
הערעור מכוון כלפי הרשעת המערערת.
2. עפ"י עובדות כתב האישום, בהן הודתה המערערת, בתאריך 24.9.13, בסמוך לשעה 12:00, הגיעה המערערת לביתו של דימטריס סגל (להלן: "המתלונן") שהינו גרושה, דפקה על דלת הכניסה אך המתלונן סירב לפתוח את הדלת. בנם המשותף של בני הזוג, קטין כבן 4, פתח את הדלת, והמערערת נכנסה וחיבקה אותו.
המתלונן צילם בטלפון הנייד שלו את המערערת שהתקרבה אליו, חבטה בטלפון הנייד וכתוצאה מכך הטלפון הנייד נשטט מידי וכבה. בהמשך שרטה המערערת את המתלונן בחזהו, בשפתו ובזרועו השמאלית.
בתגובה הדף המתלונן את המערערת ממנו, דחף אותה מעבר לדלת וכשהתכוון לסגור את הדלת מנעה ממנו המערערת לעשות כן וכתוצאה מכך היא נחבלה בידה הימנית.
תסקירי שירות המבחן
3. בתסקירי שירות המבחן שהיו בפני בימ"ש קמא נכתב כי המערערת היא כבת 38, גרושה, אם לבן הנמצא במשמורת משותפת ועובדת כסדרנית סחורה בחברת מזון. המערערת נישאה למתלונן בשנת 2009 ולאחר קשר זוגי קצר בני הזוג התגרשו בשנת 2012. מאז שגירושי בני הזוג הושלמו באופן פורמאלי הם מנהלים מערכת יחסים עניינית סביב הטיפול בבן המשותף אך בתקופות מסוימות מערכת היחסים מאופיינת במתיחויות ומחלוקות שקשורות להורות ולהסדרי ראייה. אין לחובת המערערת הרשעות קודמות או תיקי מב"ד פתוחים וזו לה הסתבכותה הראשונה עם החוק.

4. המערערת התייחסה באופן ביקורתי להתנהגותה באירוע, הביעה הבנה לפסול שבה והדגישה כי מדובר בהתנהגות חריגה אשר אינה מאפיינת את התנהגותה בדרך כלל. נעשו ניסיונות טיפול משותפים לבני הזוג אך כל הניסיונות הטיפוליים הסתיימו ללא הצלחה.
- המערערת דיווחה כי לאחרונה היא פנתה להדרכה הורית במסגרת שירותי הרווחה.
5. שירות המבחן התרשם כי האירוע נשוא כתב האישום היה אירוע נקודתי שנבע מקשיי הסתגלות של המערערת להליך הגירושין, ומאז היא מבקשת להיעזר בגורמי טיפול בקהילה שמתאימים למצבה.
6. אשר לביטול ההרשעה קצינת המבחן ציינה כי לא הוצגו בפניה מסמכים המעידים על פגיעה תעסוקתית קונקרטית. עם זאת, לאור התרשמות שירות המבחן כי מדובר באישה המנהלת אורח חיים נורמטיבי, שלוקחת אחריות על התנהגותה ושמאז האירוע לא הסתבכה באירועי אלימות נוספים, ניתן לשקול את ביטול ההרשעה ולהטיל על המערערת כענישה חינוכית הרתעתית צו של"צ בהיקף 80 שעות.
- גזר הדין של בית המשפט קמא
1. נאשם שביצע עבירה שומה על ביהמ"ש להרשיעו כדי לממש את האינטרס הציבורי באכיפת הדין ולקדם את עקרונות הרתעת הרבים והגמול, שהם עקרונות מרכזיים בתורת הענישה.
- בית המשפט מוסמך להימנע מהרשעה רק באותם מקרים בהם אין הלימה בין חומרת העבירה בהתאם לנסיבותיה הקונקרטיות לבין ההשלכות שיש להרשעה על האינדיבידואל.
- בית המשפט העליון התווה שני תנאים מצטברים שבהתקיימם ניתן לבטל הרשעה או להימנע ממנה: ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים.
2. שירות המבחן ממליץ לשקול בחיוב ביטול ההרשעה אולם ביישום אמות המידה הנזכרות בנוגע לאפשרות ביטול ההרשעה ביחס למערערת, ושקלול הטעמים הנוגעים למעשה שבביצועו הודתה מחד, אל מול נסיבותיה האישיות המקלות מאידך, המסקנה הינה כי יש להותיר את הרשעתה בעינה.
3. לא ניתן לומר שהמקרה מצדיק הימנעות מהרשעה שכן האינטרס האישי של המערערת נסוג מפני האינטרס הציבורי. המעשים בהם הודתה המערערת אינם מעשים קלי ערך כלל ועיקר. מדובר בתקיפה שגרמה לחבלות בגופו של המתלונן בתוך ביתו ומבצרו של המתלונן.
4. תופעות אלימות על רקע גירושין הן תופעות נפוצות ובתי המשפט מצווים לנקוט כלפי אלה הנוהגים או רואים בשימוש באלימות כדרך לפתרון סכסוכים, בענישה משמעותית ומרתיעה והאינטרס הציבורי מחייב הוקעתן של עבירות מסוג זה.

5. לא מדובר במקרה בו עלול להיווצר יחס בלתי סביר בין חומרתן של העבירות לבין הנזק הצפוי למערערת מהרשעה. שירות המבחן עצמו מצוין כי לא עלה חשש ממשי לתעסוקתה של העותרת. פגיעה עתידית אפשרית, תיאורטית ונטולת בסיס עובדתי מוכח לא מקיימת את התנאי בדבר הנזק הצפוי מהרשעה לפיו על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום המערערת, שלא הוכחה.
6. הדיפלומה בה מחזיקה המערערת היא משנת 1994. מאז עברו 20 שנה ולא הובאה כל אינדיקציה כי בשלב כלשהו במהלך עשרים השנים היא עבדה בישראל בעבודה מסוג זה, מה גם שספק אם הרשעה סוגרת את הדלת בפני אפשרויות עבודה בתחום זה שכן לא הוצגה כל ראיה בעניין זה.
- עסקינן לכל היותר בפוטנציאל לפגיעה תעסוקתית הרחוקה ממימוש, ולא ברור אם כלל תתממש ואין די בכך כדי לגבור על העדפת האינטרס הציבורי שבהרשעת המערערת.
7. במכלול הנסיבות שפורטו אין מדובר במקרה קל ערך או בפגיעה קשה שתיגרם למערערת מעצם הותרת הרשעתה בעינה.
8. באשר לעונש, העבירה המיוחסת אינה קלת ערך, היא ראויה להוקעה ולגינוי ועל בתי המשפט לפעול במידת ההחמרה כדי לסייע במיגורה. יחד עם זאת ראוי להתחשב בכל מקרה כפי נסיבותיו המיוחדות, הן מהפן של הנסיבות האופפות את המעשה והן מהפן האישי של המערערת.
9. נסיבות הזכות שעומדות למערערת אינן מבוטלות והן עברה הנקי, ההודאה, הפנמת הפסול שבמעשה, אורח החיים הנורמטיבי והתרשמות שירות המבחן לפיה המערערת אינה מאופיינת בדפוסי אלימות או עבריינות ושהמעשים חריגים לנוף חייה.
- גם אם אין בנסיבות הללו את הכוח הנדרש לשם הימנעות מהרשעה, יש בהן כדי לגרום להקלה בעונשה ומשכך יש להסתפק בענישה צופה פני עתיד בלבד.
- נימוקי הערעור:
1. ביהמ"ש קמא התעלם מתסקיר שירות המבחן ותסקיר פקידת הסעד מהם עולה שהמערערת חוותה אלימות והתעמרות מצד המתלונן בחיי הנישואין וגם לאחר הגירוש, כשהמתלונן מתנהל באופן ביקורתי, מתערב ומאיים על המערערת. כך גם באירוע נשוא הערעור, כשצילם את המערערת מחבקת את בנם. נדרש היה לבחון את מעשיה של המערערת על רקע המעמסה הרגשית, הביקורת והבחינה הבלתי פוסקת של המתלונן כלפיה.
- פקידת הסעד הדגישה בתסקיר כי על המתלונן לחדול מהתערבות בהורות של המערערת ובניסיונו להכתיב לה את התנהלותה. מתסקיר זה עולה התנהלות פוגענית ומאיימת מצד המתלונן כלפי המערערת.
2. ביהמ"ש קמא שגה בקביעתו שהאינטרס האישי של המערערת נסוג מפני האינטרס הציבורי ולכן יש לדחות בקשתה לאי הרשעה.
- ביהמ"ש קמא שגה כשקבע שסוג העבירה אינו מאפשר לוותר על ההרשעה בנסיבות המקרה.
- ביהמ"ש קמא אמנם קבע שהמעשים בהם הודתה המערערת אינם קלי ערך, אולם המחוקק לא הגביל את שיקול דעת ביהמ"ש בבחינת ביטול הרשעה באופן זה שניתן לבטל הרשעה רק בעבירות קלות ערך.
3. כמפורט בתסקיר שירות המבחן ותסקיר פקידת הסעד, המערערת חוותה אלימות, לחץ, תוקפנות וביקורת בלתי פוסקת מהמתלונן. כשהאירוע נשוא הערעור התרחש על רקע העובדה שהמתלונן החל לצלם את המערערת בעודה מחבקת את בנם בן ה-4. האירוע הביא את המערערת לנקודת רתיחה רגשית, מה גם שבהמשך לכך היא נחבלה על ידי המתלונן.

4. העבירה בה הורשעה המערערת אינה כזו המונעת אי הרשעה שכן מהפסיקה עולה שלא אחת בוטלו הרשעות בעבירה בה הורשעה ובמקרים דומים, ואף במקרים חמורים ממקרה זה.
5. לקיחת אחריות מוחלטת וחרטה כנה של המערערת והעובדה שמדובר באירוע חד פעמי מטילים את הכף לעבר אי הרשעה. נסיבות האירוע מלמדות כי מדובר בטעות בשיקול דעת שנבעה מרצונה של המערערת לראות את בנה והיא ככלל אינה מפרה את הסדר הראייה.
6. ביהמ"ש קמא שגה בקביעתו שאין בהרשעה כדי לפגוע פגיעה חמורה בשיקום המערערת ולא הוכחה פגיעה תעסוקתית ממשית בה.
- המערערת עלתה ארצה בגפה לאחר שהתייתמה מהוריה, מתגוררת בארץ כ- 7 שנים, כשבשנותיה הראשונות כלל לא דיברה את השפה העברית. על כן היה נדרש לבחון את עניינה כאדם המצוי בתחילת דרכו ולא כנאשמת בת גילה, אלא על פי ההלכות הנוגעות ל"בגירים צעירים".
7. ביחס לביצוע העבירה, ראוי היה ליתן משקל ממשי להיות המערערת עולה חדשה המצויה בתחילת דרכה בארץ ולאפשר לה להתחיל את חייה החדשים עם גיליון הרשעות נקי ותוך הימנעות מפגיעה בדימויה העצמי.
8. בבחינת שיקומה של המערערת היה נדרש לבחון את היותה אמה המגדלת את בנה הקטין לבדה והאינטרס הציבורי הרחב יותר נוגע גם לטובתו של הקטין ולתא המשפחתי כולו.
9. המערערת היא מנהלת חשבונות בהשכלתה, צברה ניסיון מקצועי משמעותי בתחומה בארץ מוצאה, היא הגיעה ארצה במסגרת מלגה והרחיבה את השכלתה. יש בנתונים אלה ללמד על שאיפות נורמטיביות ופוטנציאל תעסוקה משמעותי שטרם מומש הואיל ומדובר בעולה חדשה, אם לפעוט.
10. לא בכל מקרה נבחן נזק קונקרטי מיד, אלא במקרים מתאימים מבוטלת הרשעה מקום בו הוכח שהנזק משתכלל כתוצאה משורה של גורמים יוצאים מן הכלל, הצטברות של נסיבות מיוחדות, שאין בהם פגיעה מידית ומוחשית. במקרה זה היה נדרש לבחון את עניינה של המערערת ואת מידת הנזק ממכלול הנתונים האינדיבידואליים.
11. ביהמ"ש קמא שגה בקביעתו שלא הובאה בפניו כל ראיה שב- 20 השנה האחרונות עסקה המערערת במקצועה. ביהמ"ש התעלם מפנקס עבודה המתורגם ומאושר נוטריונית שהוצג לו, ממנו עולה שהמערערת צברה 11 שנות ניסיון במקצועה.
- לצורך שילובה במקצוע בארץ היא נדרשת לעבור קורסים והסמכות בשפה העברית, אך המערערת לא עשתה כן עד הלום בשום לב ללידת בנה וגידולו בגפה.
- לפיכך, דווקא בנקודת הזמן הנוכחית ראוי שתינתן למערערת הזדמנות ראויה להשלים את הכשרתה בארץ ולעסוק בתחומה.
12. הפגיעה בדימויה העצמי ובאפשרויות תעסוקה עתידיות של המערערת על רקע היותה עולה חדשה ואם לקטין החיה בנפרד מאביו, עולה כדי הנזק הנדרש לצורך ביטול הרשעתה וגם העבירה בנסיבותיה מאפשרת ביטול הרשעתה.
13. בפתח הדיון ביום 25/1/15 הציגה ב"כ המערערת פנקס עבודה שמתעד את ניסיונה התעסוקתי של המערערת ברוסיה ודו"ח של פקידת הסעד בעיריית ראש"צ על טיפול קבוצתי שעברה המערערת ועל התרשמותה שהמערערת היא אישה מסורה ורגישה, שדואגת לצרכי בנה, והמאבק מול המתלונן מחליש אותה.

ב"כ המערערת חזרה וטענה כי ההרשעה תפגע באופן ממשי בשיקומה של המערערת ותגרום לה נזק ממשי. לאור זאת הדיון נדחה על מנת שב"כ המערערת תציג בפנינו מסמך לפיו הרשעת המערערת תימנע ממנה לעסוק בהנהלת חשבונות, מקצוע בו עסקה ברוסיה. ב"כ המערערת לא הציגה בפנינו אישור כזה אך טענה שהמערערת נרשמה ללימודי חשבי שגר במכללת פאר, שמפוקחת ע"י לשכת רוה"ח, ופנתה למשרדי רו"ח ואף לא אחד מוכן להעסיק מי שהורשעה בעבירה פלילית.

לטענת ב"כ המערערת יש במקרה זה היבט של שיקום המערערת, מדובר בתקיפה מינורית וגם המתלונן שלל דפוסי אלימות מצד המערערת.

תגובת המשיבה

1. עיקר תגובתה של המשיבה התייחס לשאלת הפגיעה הממשית במערערת בשל הרשעתה, כנטען על ידה, ובעניין זה טענה המשיבה כי המערערת עלתה ארצה בשנת 2007 ומאז לא עבדה כמנהלת חשבונות ובכך עניינה לא שונה ממי שמתחיל לרכוש מקצוע.

2. המערערת אפילו לא התחילה ללמוד לימודי חשבונות שגר, והרשעתה לא תפגע פגיעה קונקרטית בעתידה. דיון והכרעה

1. עפ"י העיקרון המשפטי הרווח, קיומה של אחריות בפלילים לביצוע עבירה מחייב הרשעה וענישה כחלק מאכיפת הדין, כנגזר ממטרות הענישה וכנדרש מיישום עקרון שוויון הכל בפני החוק.

ברע"פ 11476/04, מדינת ישראל נגד חברת השקעות דיסקונט בע"מ, [פורסם בנבו], מיום 14.4.10 קבעה כב' השופטת פרוקצ'יה -

"בהתקיים אחריות פלילית, סטייה מחובת הרשעה וענישה היא, על כן, ענין חריג ביותר. ניתן לנקוט בה אך במצבים נדירים שבהם, באיזון שבין הצורך במימוש האינטרס הציבורי באכיפה מלאה של הדין, לבין המשקל הראוי שיש לתת לנסיבות האינדיבידואליות של הנאשם, גובר בבירור האינטרס האחרון. כאשר מתקיים חוסר איזון נוקב בין העניין שיש לציבור באכיפת הדין, לבין עוצמת הפגיעה העלולה להיגרם לנאשם מהרשעתו וענישתו, עשוי בית המשפט להשתמש בכלי הנדיר הנתון בידו ולהימנע מהרשעת הנאשם (ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997); ע"פ 5102/03 מדינת ישראל נ' קליין, פסקה 76 ואילך ([פורסם בנבו], 4.9.2007))."

(וכן ר' ע"פ 3336/10 עבדאללה דכוור נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו], מיום 10.3.11).

2. הימנעות מהרשעה היא חריג שיופעל רק בנסיבות חריגות ויוצאות דופן כאשר לא מתקיים יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מההרשעה לבין חומרת העבירה, ובהתחשב בשיקולי ענישה נוספים.

(ר' למשל: רע"פ 2564/11 קנטור נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו], מיום 4.4.11; רע"פ 10259/09, פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו], מיום 1.6.10).

בשורה ארוכה של פסקי דין נקבע כי הימנעות מהרשעה של מי שאשמתו הוכחה, הינה בגדר "חריג שבחריגים" (ראו, למשל, ע"פ 1042/03 מצרפס שותפות מוגבלת בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(1) 721 (2003); רע"פ 1189/06 בר-לב נ' מדינת ישראל (12.9.2006)). בפסקי דין אחרים נאמר כי הימנעות מהרשעה תעשה אך במקרים יוצאי דופן (עניין פריגין; ע"פ 9150/08 מדינת ישראל נ' ביטון (23.7.2009), (להלן: עניין ביטון)).

ברע"פ 4079/10 אימן ג'בשה נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו], מיום 23.8.10, נקבע כי -

"שורת הדין מחייבת כי מי שהובא לדין ונמצא אשם, יורשע בעבירות שיוחסו לו. זהו הכלל" (ראו: ע"פ 2513/96 מדינת ישראל נ' שמש, פ"ד נ(3) 682, 683 (1996)), ואילו "חריג שבחריגים לכלל זה מותר בידי בית המשפט סמכות להימנע מהרשעה, במקרים יוצאי דופן" (רע"פ 1189/06 בר-לב נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו), 12.9.2006).

3. שני פרמטרים עיקריים ייבחנו לצורך קבלת ההחלטה שלא להרשיע נאשם בעבירות שנקבע כי ביצע:

א. סוג העבירה, חומרתה ונסיבותיה והאם אפשר בנסיבות אלה לוותר על ההרשעה מבלי שהדבר יפגע באופן חמור באינטרס הציבורי שיש בהרשעה.

ב. נסיבותיו האישיות של הנאשם והפגיעה הצפויה לו והאם הנזק הצפוי להיגרם לו עקב ההרשעה הינו כזה הפוגע בסיכויי שיקומו וחורג מהראוי בנסיבות העניין.

(ר' רע"פ 6904/09, בלוח נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו], מיום 26.11.09, ע"פ 9150/08 מדינת ישראל נ' ביטון [פורסם בנבו], מיום 23.7.09 וכן רע"פ 5579/10 דוד קריה נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו], מיום 2.8.10).

ברע"פ 2777/11 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו], ניתן ביום 16.10.12, קבע כב' השופט ג'ובראן בסעיף 10 לפסק הדין כדלקמן:

"הכלל הוא כי מבצע העבירה יורשע בדין (ראו: ע"פ 2513/96 מדינת ישראל נ' שמש, פ"ד נ(3) 682, 683 (1996)), ואילו "חריג שבחריגים לכלל זה מותר בידי בית המשפט סמכות להימנע מהרשעה, במקרים יוצאי דופן" (רע"פ 1189/06 בר-לב נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 12.9.2006)).

עלינו לצעוד במשעול ההלכה המושרשת בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 342, 337 (1997) (להלן: הלכת כתב):

"המבחן ללא הרשעה הינו חריג לכלל, שכן משהוכח ביצועה של עבירה יש להרשיע את הנאשם וראוי להטיל אמצעי זה רק במקרים יוצאי-דופן, שבהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה. ראו ר"ע 432/85 רומנו נ' מדינת ישראל (לא פורסם) ... הימנעות מהרשעה אפשרית אפוא בהצטבר שני גורמים: ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים..."

(ראה גם פסק דינו של כב' השופט מלצר בע"פ 3829/12 [פורסם בנבו], ניתן ביום 17.7.12, סעיף 12 לפסק הדין).

4. בע"פ 8528/12 אלירן ציפורה נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 3/3/13 קבע כב' השופט שוהם כדלקמן:

"בפתח הכרעתנו בערעור, מן הראוי לחזור על מושכלות ראשונים בנושא המבחנים והשיקולים להימנעות מהרשעה. כפי שנקבע על-ידי השופטת ד' דורנר בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997) (להלן: עניין כתב), "המבחן ללא הרשעה הינו חריג לכלל, שכן משהוכח ביצועה של עבירה יש להרשיע את הנאשם וראוי להטיל אמצעי זה רק במקרים יוצאי דופן, בהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה" (שם, בעמ' 341). ועוד נאמר בעניין כתב כי "הימנעות מהרשעה אפשרית אפוא בהצטבר שני גורמים: ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסויים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים המפורטים לעיל" (שם, בעמ' 342).

דברים אלה חודדו על-ידי השופטת (כתוארה אז) ד' ביניש בע"פ 9262/09 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(4) 869 (2004):

"על דרך הכלל, משנמצא כי נאשם בגיר ביצע עבירה מתחייב כי ההליך הפלילי כנגדו ימוצה בדרך של הרשעתו וענישתו, כחלק מהליך אכיפת חוק שוויוני וכחלק מאינטרס ההרתעה. אמנם, סעיף 1 (2) לפקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 וכן סעיף 71א(ב) לחוק העונשין מסמיכים את בית המשפט ליתן צו מבחן או צו שירות לתועלת הציבור, תוך הימנעות מהרשעה. עם זאת, הלכה פסוקה היא כי הימנעות מהרשעה של נאשם בגיר אשר נקבע כי ביצע עבירה, מהווה חריג שיופעל 'רק בנסיבות מיוחדות, חריגות ויוצאות דופן ביותר [...]...' (שם, בעמ' 876, וראו גם, רע"פ 11476/08 מדינת ישראל נ' חברת השקעות דיסקונט בע"מ (14.4.2014); רע"פ 9118/12 פריגין נ' מדינת ישראל (1.1.2013) (להלן: עניין פריגין)).

5. הנה כי כן, על בית המשפט לבחון, בראש ובראשונה, את השאלה האם סוג העבירה וטיבה, על רקע הנסיבות הקונקרטיות של המקרה, מאפשרים להימנע מהרשעה. בשלב השני, יש להידרש לשאלה, האם עצם ההרשעה עלול לפגוע "פגיעה חמורה" בשיקומו או בעתידו של הנאשם, וכפי שנקבע בעניין ביטון, על בית המשפט להשתכנע "כי הפגיעה הקשה שתיגרם לנאשם בעטייה של הרשעה, אינה שקולה כלל ועיקר לתועלת הציבורית המעטה שזו תניב" (שם, בפסקה 7).

עוד נקבע, כי בבוא בית המשפט לבחון את הנזק העלול להיגרם לנאשם, יש להתייחס לנזק מוחשי-קונקרטי, ואין להידרש לאפשרויות תיאורטיות, על פיהן עלול להיגרם לנאשם נזק כלשהו בעתיד. בעניין פריגין צוין, בהקשר זה, כי קבלת הגישה, לפיה יש לבחון נזקים אפשריים, העלולים להתרחש בעתיד, גם אם מדובר בנאשמים צעירים, "תחייב את בית המשפט להידרש לתרחישים תיאורטיים, שאין לדעת אם יתממשו בעתיד, ולא ברור כלל עד כמה תהיה להרשעה בדין השפעה על התכונות של אותם תרחישים" (וראו גם ע"פ 2862/12 מילמן נ' מדינת ישראל (24.1.2013); רע"פ 8627/12 הנסב נ' מדינת ישראל (31.12.2012); רע"פ 654/13 אבו בכר נ' מדינת ישראל (26.2.2013)).

6. בעניין פריגין קבע כב' השופט שוהם בסעיפים 10-11 להחלטה כדלקמן:

"בבחינת למעלה מן הצורך אומר, כי גם לגופם של דברים לא ראיתי מקום לקבל את הבקשה. כלל נקוט עימנו, כי מבצע עבירה יורשע בדין, ואילו הימנעות מהרשעה הינה בגדר החריג שבחריגים (ראו, למשל, ע"פ 1042/03, מצרפס שותפות מוגבלת בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(1) 721 (2003); רע"פ 1189/06 בר-לב נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 12.9.2006); רע"פ 1867/12 גולן נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 7.3.2012); רע"פ 7720/12 פלוני נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 12.11.2012)).

הרשעתו של המבקש מתיישבת, אפוא, עם ההלכה הקובעת כי הימנעות מהרשעה, תעשה אך במקרים יוצאי דופן, וכפי שנקבע בע"פ 9150/08 מדינת ישראל נ' ביטון (לא פורסם, 23.7.2009),

"הימנעות מהרשעה שמורה למקרים מיוחדים בלבד, בהם שוכנע בית-המשפט כי הפגיעה הקשה שתיגרם לנאשם בעטייה של הרשעה, אינה שקולה הכלל ועיקר לתועלת הציבורית המעטה שזו תניב" (שם, בפסקה 7).

נראה, כי המקרה דנן אינו נמנה על אחד מהמקרים החריגים, שבהם יש מקום לסטות מהלכה זו. ראשית, אין להקל ראש בעבירה, שביצע המבקש, שעה שהיה בגילופין, ואיים על חברתו לשעבר ועל המתלונן, שהתלווה אליה, ואף ניסה לתקוף את המתלונן במכת אגרוף, אך נבלם על ידו. נסיבות אלה אינן קלות, וכפי שאף ציין בית המשפט המחוזי, אין להתייחס אליהן בסלחנות.

שנית, לא מצאתי כל פגם בעמדתו של בית המשפט המחוזי, לפיה יש להתייחס לנזק המוחשי-קונקרטי העלול להיגרם למבקש, ואין להידרש לאפשרויות תיאורטיות, לפיהן עלול להיגרם לו נזק כלשהו בעתיד. קבלת גישתו זו של המבקש, תחייב את בית המשפט להידרש לתרחישים תיאורטיים, שאין לדעת אם יתממשו בעתיד, ולא ברור כלל עד כמה תהיה להרשעה בדין השפעה על התכנותם של אותם תרחישים.

כמו כן, לא מצאתי כי נגרם למבקש עיוות דין עקב אי קבלת המלצת שירות המבחן, לבטל את הרשעתו. הלכה מושרשת היא כי בית המשפט אינו כבול להמלצות שירות המבחן, ששיקוליו אינם זהים, בהכרח, לשיקולי בית המשפט, שהם רחבים ומקיפים יותר. נפסק, לא אחת, כי על בית המשפט היושב על המדוכה "לתת דעתו לשיקולים הכוללים של ההליך הפלילי, וביניהם לעניינים ששירות המבחן אינו מופקד עליהם" (רע"פ 10524/09 בוזגלו נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 5.1.2010); דנ"פ 4409/12 עובד נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 10.6.2012); וראו גם, חיה כגן-זנדברג "על מעמדו של שירות המבחן בהליך הפלילי" משפטים כה 435 (תשנ"ה)). לפיכך, אין למצוא פגם בהחלטה שלא לאמץ את המלצות שירות המבחן, בעניינו הקונקרטי של המבקש.

7. ברע"פ 7224/14 פרנסקי נ' מדינת ישראל (10/11/14), קבע כב' השופט שוהם בסעיפים 9 - 10 להחלטתו כדלקמן: למעלה מן הצורך, אתייחס בקצרה לעיקר טענותיו של המבקש. כפי שצינתי ברע"פ 3589/14 לוזון נ' מדינת ישראל (10.6.2014) (להלן: עניין לוזון):

"כלל יסוד הוא בשיטת משפטנו כי הליך משפטי, של מי שהוכח כי עבר עבירה פלילית, יסתיים בהרשעה. ואולם, לצידו של כלל זה קיים חריג, המאפשר לסיים את ההליך באי-הרשעתו של נאשם שהוכח שביצע עבירה, וניתן להסתפק בצו שירות לתועלת הציבור (ראו, לעניין זה, סעיף 71א(ב) לחוק העונשין; וסעיף 192א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982). בעניין כתב הוטעם, כי המדובר בחריג מצומצם, כאשר ההימנעות מהרשעה תהא מוצדקת אך במקרים חריגים ויוצאי דופן, "שבהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה". עוד נקבע, כי לשם הימנעות מהרשעתו של נאשם יש לבחון את התקיימותם של שני תנאים מצטברים: א. האם ההרשעה פוגעת פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם; ב. האם סוג העבירה מאפשר להימנע מהרשעתו של הנאשם, מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה נוספים."

בראש ובראשונה אבקש להתייחס לטענה, לפיה "די במידת ודאות קרובה לקיומו של נזק קונקרטי" כדי להימנע מהרשעתו של הנאשם. גישה זו אינה עולה בקנה אחד עם פסיקתו של בית משפט זה, לפיה יש להצביע על כך שהרשעתו של הנאשם תביא "לפגיעה קשה וקונקרטית בסיכויי שיקומו", ולבסס טענות אלה בתשתית ראייתית מתאימה (עניין לוזון; רע"פ 2180/14 שמואלי נ' מדינת ישראל (26.4.2014); רע"פ 1439/13 קשת נ' מדינת ישראל (4.3.2013)). החובה להצביע על קיומו של נזק קונקרטי, מתיישבת עם אופיו המצומצם של החריג שעניינו הימנעות מהרשעה, אשר נועד לחול אך במקרים מיוחדים בהם קיימים טעמים כבדי משקל הנוגעים לצורכי שיקומו של הנאשם. אימוץ עמדתו של המבקש, עלולה להוביל לסטייה מהאיזון הבסיסי העומד ביסודו של החריג, ואת זאת אין בידי לאפשר. יתר על-כן, המבקש אף לא טרח לתמוך את טענתו בתשתית ראייתית מתאימה, ולטעמי אין די בהצגת הסכם עבודה, לפיו הרשעה בפלילים עשויה להשליך על תעסוקתו העתידית של המבקש."

8. בבואנו ליישם הלכות אלו במקרה שלפנינו, מן הראוי להדגיש ראשית דבר כי לא ניתן להקל ראש בהתנהגותה של המערערת נושא הרשעתה, שכן גם אם מדובר באירוע חד פעמי שבסופו נחבלה המערערת, הרי תחילתו בכך שהגיעה לבית המתלונן, הגרוש שלה, על מנת לראות את בנה שלא על פי הסדרי הראייה. כשנכנסה לבית, למרות סירובו של המתלונן לפתוח את הדלת, וכתגובה לכך שהמתלונן צילם אותה בטלפון הנייד שלו מחבוקת את בנם, היא חבטה בטלפון הנייד שלו, שנשמט מידי, ולאחר מכן שרטה אותו בחזהו, בשפתו ובזרועו השמאלית.
9. איננו מתעלמים מהאמור בתסקירי שירות המבחן ובדו"ח של פקידת הסעד, שהיו בפני בימ"ש קמא, באשר לאהבתה של המערערת את בנה ולטיפול המסור שהיא מטפלת בו, אך אין בכך כדי להצדיק את התנהגותה האלימה של המערערת כלפי המתלונן.
10. איננו מתעלמים גם מהליך הטיפול הקבוצתי שעברה המערערת, כמתואר בדו"ח פקידת הסעד של עיריית ראשל"צ מיום 15/9/14, גם אם לא סיימה אותו בשל המשברים בחייה האישיים ומאבקיה המשפטיים. עם זאת, גם אם לא מדובר במעשה אלימות ברף גבוה, הרי שיש לתת את הדעת לרקע העומד מאחורי אותו מעשה אלימות, שתחילתו בכך שהמערערת בחרה להגיע לביתו של המתלונן כדי לראות את ילדם המשותף תוך הפרת הסדרי הראייה, ובאופן שהביא בסופו של דבר להסלמה המתוארת לעיל. מעשה אלימות זה, בהתחשב ברקע האמור לביצועו, איננו מצדיק את ביטול הרשעת המערערת.
11. כך גם אין בנזק שעל פי הנטען צפוי לשיקומה ולעתידה של המערערת כדי להצדיק את ביטול הרשעתה שכן לא הוצגה בפנינו כל ראיה התומכת בטענת המערערת לפיה הרשעתה תמנע ממנה לעבוד כמנהלת חשבונות. אכן, המערערת עסקה במקצוע זה במשך 11 שנים ברוסיה, אך מאז עלייתה ארצה לפני 7 שנים לא עבדה בו ולא למדה לקראת עבודה בו, אלא שבשנת 2007, סמוך לאחר עלייתה ארצה, למדה מנהל עסקים באוניברסיטה הפתוחה. יתר על כן, מאחר שהמערערת, על מנת שתוכל לעבוד בישראל כמנהלת חשבונות או כחשבת, נדרשת להירשם ללימודי חשבונות שגר, ללמוד ולהבחן במקצוע זה כדין כל אדם אחר, הרי שאין היא שונה בעניין זה מכל מי שחפץ להתחיל וללמוד מקצוע; בהתאם להלכות שהוצגו על ידינו, אין די ברצון או בכוונה ללמוד מקצוע ולעבוד בו כדי להצביע על פגיעה מוחשית וקונקרטי לזרוע אי הרשעה, מה גם שכאמור לא הוכח שתמנע מהמערערת האפשרות לעבוד במקצוע זה אם וכאשר תחל בלימודיה ותסיים בהצלחה.
12. לאור האמור לעיל לא הוכיחה המערערת בפני בימ"ש קמא ובפנינו שהרשעתה תגרום נזק קונקרטי לעתידה ולשיקומה וגם בשל כך אין מקום לביטול הרשעתה.
13. איננו מתעלמים מהפסיקה שהוצגה ע"י ב"כ המערערת בפני בימ"ש קמא ובפנינו, ושפורטו בהודעת הערעור, אך נסיבות האירועים והנאשמים באותם מקרים שונות מאלה של המערערת, מבלי להקל בהן ראש.
- כך במקרה נושא ת"פ 33186-01-14 (בימ"ש מחוזי ב"ש) מדינת ישראל נ' זנד שהוצג בפנינו ע"י ב"כ המערערת נמנעה הרשעת המערער בייבוא אקדח מחו"ל לאחר שביהמ"ש קבע כי האקדח יובא על רקע רצונו של הנאשם להתאבד ולאחר שכלולו ניסיונותיו לעשות כן, ולאחר שנקבע כי הנאשם נאלץ להפסיק לעבוד על רקע מצבו הנפשי והצורך לקבל טיפול אינטנסיבי במחלתו וכשיבקש לחזור לעבוד תעמוד הרשעתו כמכשול נוסף למחלת הנפש ממנה הוא סובל.
14. כמו כן איננו מתעלמים מהעובדה כי מדובר במי שעלתה לישראל אך לפני כשבע שנים, על כל המשתמע מכך מבחינת קשיי ההתאקלמות בארץ חדשה. עם זאת, גם בעובדה זו אין משום נסיבה המצדיקה לבטל את ההרשעה כאשר אין בידינו לקבל את טענתה של ב"כ המערערת ולפיה יש להתייחס לעולה חדש כאל "בגיר צעיר", מה גם שמהפסיקה המובאת לעיל עולה כי גם בהתייחס לסוג זה של נאשמים אי הרשעה היא בבחינת חריג ולא בבחינת הכלל.
15. אנו דוחים את הערעור.
- ניתן והודע היום 23.06.2015, ו' תמוז תשע"ה במעמד ב"כ הצדדים והמערערת.